

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd

2012/2055(INI)

9.5.2012

YTTRANDE

från utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd

till utskottet för ekonomi och valutafrågor

över tillgång till ett grundläggande betalkonto
(2012/2055(INI))

Föredragande: Evelyne Gebhardt

(Initiativ – artikel 42 i arbetsordningen)

(*) Förfarande med associerade utskott - artikel 50 i arbetsordningen

PA_NonLeg_art42

FÖRSLAG

Utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd uppmanar utskottet för ekonomi och valutafrågor

- I. att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i sitt resolutionsförslag:
- med beaktande av artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
  - med beaktande av meddelandet av den 13 april 2011 från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Inre marknadsakten – Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för inre marknaden – ”Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt” (COM(2011)0206),
  - med beaktande av professor Mario Montis rapport av den 9 maj 2010 till kommissionen om en ny strategi för den inre marknaden,
  - med beaktande av Europaparlamentets resolution av den 20 maj 2010 om förverkligandet av en inre marknad för konsumenter och medborgare¹,
  - med beaktande av Europaparlamentets resolution av den 6 april 2011 om en inre marknad för européer²,
  - med beaktande av Europaparlamentets resolution av den 5 juli 2011 om framtiden för sociala tjänster av allmänt intresse³,
  - med beaktande av Europaparlamentets resolution av den 15 november 2011 om en ny strategi för konsumentpolitiken⁴,
  - med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter⁵,
  - med beaktande av kommissionens arbetsprogram för 2011 av den 27 oktober 2010 (COM(2010)0623),
  - med beaktande av kommissionens arbetsprogram för 2012 av den 15 november 2011 (COM(2011)0777),
  - med beaktande av kommissionens förslag av den 29 november 2011 till Europaparlamentets och rådets direktiv
  - om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning)

---

¹ EUT C 161 E, 31.5.2011, s. 84.

² Antagna texter, P7_TA(2011)0145.

³ Antagna texter, P7_TA(2011)0319.

⁴ Antagna texter, P7_TA(2011)0491.

⁵ EUT L 304, 22.11.2011, s. 64.

(COM(2011)0793),

- med beaktande av kommissionens rekommendation av den 18 juli 2011 om tillgång till ett grundläggande betalkonto¹,
- med beaktande av konsekvensanalysen av kommissionens rekommendation av den 18 juli 2011 om tillgång till ett grundläggande betalkonto (SEC(2011)0906, SEC(2011)0907),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden²,
- med beaktande av kommissionens förslag av den 16 december 2010 om Europaparlamentets och rådets förordning om antagande av tekniska krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 (COM(2010)0775),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet³,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism⁴,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁵,
- med beaktande av den studie av den 15 november 2011 om grundläggande banktjänster ("Basic Banking Services") som Europaparlamentet låtit göra,
- med beaktande av framställning 0963/2011 av den 17 februari 2012 från Triin Saag (estnisk medborgare) om svårigheterna med att avsluta ett bankkonto inom EU, och av följande skäl:
  - A. Konsumenter i hela EU bör garanteras tillgång till betaltjänster och kunna utnyttja dem fullt ut på den inre marknaden.
  - B. Denna rätt bör gälla alla personer som är lagligen bosatta inom EU. Den fria rörligheten för personer är av stor vikt.
  - C. Denna rätt bör också gälla personer som behöver ett bankkonto i fler än en medlemsstat på grund av att de har anknytning till var och en av dessa medlemsstater.

---

¹ EUT L 190, 21.7.2011, s. 87.

² EUT L 319, 5.12.2007, s. 1.

³ EUT L 267, 10.10.2009, s. 7.

⁴ EUT L 309, 25.11.2005, s. 15.

⁵ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

- D. Denna rätt till ett grundläggande betalkonto får inte vara villkorad till köp av andra banktjänster och produkter.
- E. De restriktiva villkor som gäller för tillfället, och som betaltjänsteleverantören kräver att personer som vill öppna betalkonton uppfyller, går utöver vad som krävs i lagen och begränsar EU-medborgarnas fria rörlighet inom unionen.
- F. Hänsyn bör tas till unionens mångskiftande bankpraxis.
- G. I sitt arbetsprogram för 2011 meddelade kommissionen att den hade för avsikt att offentliggöra ett rättsligt instrument rörande tillgång till ett bankkonto. I stället offentliggjorde kommissionen den 18 juli 2011 enbart en rekommendation om tillgång till ett grundläggande betalkonto. Trots rekommendationen saknar 15 medlemsstater fortfarande rättsliga eller frivilliga bestämmelser när det gäller krav på att bankerna erbjuder grundläggande banktjänster.
- H. Bankernas frivilliga åtagande har hittills inte kunnat säkerställa universell tillgång till konton med grundläggande betalfunktion. Endast ett rättsligt instrument kan garantera medborgarna den rättssäkerhet som krävs.
- I. För att främja utbredningen av grundläggande betalkonton måste även marknaden anpassa sig genom att allmänt acceptera bankkortet till de grundläggande betalkontona vid sidan av kreditkort.
- J. Avsaknad av tillgång till grundläggande bankkonton utestänger konsumenter från den konventionella marknaden för finansiella tjänster och hindrar dem från att få tillgång till viktiga varor och tjänster och försvårar och hämmar därmed deras finansiella och sociala integration.
- K. Principer för tillgång till grundläggande betalkonton inom hela EU måste därför utarbetas och tillämpas på ett enhetligt sätt och med syftet att främja social integration och sammanhållning.
- L. Det finns ett obestridligt starkt samband mellan en låg inkomstnivå, avsaknad av ett bankkonto och socialt och ekonomiskt utanförskap.
- M. Många EU-medborgare som vill utnyttja den fria rörligheten inom unionen stöter ofta på stora hinder.
- N. Trots att avsikten med det gemensamma eurobetalningsområdets (SEPA) nuvarande utvecklingsskede är att se till att det räcker med ett enda bankkonto för alla nationella och internationella transaktioner har inrättandet av SEPA ännu inte fullbordats. Denna situation kräver att kompletterande åtgärder vidtas för transparens kring tjänster och kostnaderna för dessa för att göra SEPA effektivare i alla medlemsstater.
- O. Konsumenter som saknar bankkonto är tvungna att betala med kontanter, vilket inte enbart minskar betalningssätten och utesluter konsumenterna från e-handeln utan också är dyrare.
- P. Avsaknaden av ett bankkonto i vistelseslandet begränsar kraftigt möjligheten att få en

heltidsanställning, hyra en bostad, betala skatt och få lön. Att nekas ett bankkonto eller att bli erbjuden sämre villkor på grund av sin boplatssort och sin sociala och ekonomiska situation är diskriminerande.

- Q. Både konsumenter och företag skulle vinna på att de 30 miljoner människor över 18 år (enligt en studie som parlamentet låtit göra), som för tillfället inte har något bankkonto, skulle få tillgång till ett grundläggande betalkonto. På detta sätt skulle den inre marknaden och konsumenternas rättigheter stärkas.

II. att infoga följande rekommendationer i bilagan till resolutionsförslaget:

Rekommendation nr 1 (definitionerna)

I enlighet med direktiv 2011/83/EU är en konsument en fysisk person som agerar för ändamål som faller utanför den egna närings- eller yrkesverksamheten. Kommissionen bör se till att definitionen av termen ”konsument” omfattar alla mobila personer som är bosatta inom unionen och sålunda har rätt till tillgång till ett grundläggande betalkonto.

Ett grundläggande betalkonto bör definieras som ett bankkonto som gör att konsumenten kan utföra alla standardiserade betalningstransaktioner förutsatt att det finns täckning på kontot.

Rätten till ett grundläggande betalkonto bör gälla för alla konsumenter så länge det inte finns tungt vägande icke-diskriminerande skäl till att förvägra ett konto. Det innebär dock ingen skyldighet att inneha ett bankkonto.

Rekommendation nr 2 (tillgång till ett grundläggande betalkonto)

Medlemsstaterna bör se till att alla konsumenter som är lagligen bosatta inom unionen har rätt att öppna och nyttja ett grundläggande betalkonto på en medlemsstats territorium. Det spelar ingen roll om konsumenten redan har ett konto i en annan medlemsstat som han eller hon kan använda för att utnyttja de tjänster som nämns i rekommendation nr 3 i denna medlemsstat. En sådan rätt bör gälla oavsett konsumentens ekonomiska omständigheter.

Medlemsstaterna bör se till att alla banker som erbjuder banktjänster till privatkunder är skyldiga att erbjuda grundläggande betalkonton för att förhindra diskriminering och illojal konkurrens mellan bankerna, såvida inte särskilda överenskommelser finns om detta i en medlemsstat.

Med tanke på de många olika orsakerna till att begränsa och vägra tillgång till ett bankkonto måste man snarast möjligt i alla medlemsstater nå en lösning, så att konsumenterna kan hävda sin allmängiltiga rätt att få ett bankkonto. Kommissionen bör därför utan dröjsmål lägga fram ett förslag om detta som gör att tillgången till ett bankkonto blir rättsligt förankrad på unionsnivå.

Hur denna tillgång till ett grundläggande betalkonto bör förankras i medlemsstaterna bör med tanke på de många olika strukturer som finns hos leverantörer av finansiella tjänster fortsatt vara upp till medlemsstaterna.

Om en ansökan om ett grundläggande betalkonto avslås bör medlemsstaterna se till att

betaltjänstleverantören omedelbart underrättar konsumenten om skälen och motiveringen till avslaget samt hur avslaget kan överklagas. Underrättelsen måste ske skriftligen, vara skriven på klarspråk och får inte ge upphov till några kostnader för konsumenten. Denna rätt till information kan inskränkas lagstiftningsvägen, om inskränkandet är en nödvändig och proportionerlig åtgärd för att skydda den nationella säkerheten eller allmänna ordningen. Medlemsstaterna bör se till att konsumenterna har möjlighet att överklaga beslut om avslag.

Rekommendation nr 3 (lagar i fråga om penningtvätt och finansiering av terrorism)

Rätten till tillgång till ett grundläggande betalkonto i en medlemsstat bör beviljas i enlighet med direktiv 2005/60/EG.

De åtaganden för betaltjänstleverantörer som följer av relevanta lagar i unionen eller medlemsstaterna när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism bör inte beröras av den efterfrågade unionsrättsakten.

Rekommendation nr 4 (kännetecken för ett grundläggande betalkonto)

Ett grundläggande betalkonto bör utan diskriminering omfatta alla transaktioner som krävs för att öppna, nyttja och avsluta ett betalkonto, få kontoutdrag, utföra tjänster som möjliggör insättning av pengar på ett betalkonto, och som gör det möjligt att ta emot pengar samt tjänster som möjliggör kontantuttag från ett betalkonto samt autogirering, girering och betalningstransaktioner via både fysiska kanaler och på distans, även via internet. Det bör inte finnas någon begränsning för antalet utförda ärenden. Tillgång till ett grundläggande betalkonto bör inte vara villkorat till köp av några tilläggs tjänster som försäkringar, öppnandet av ytterligare ett bankkonto och inte heller till skäl som inte har med pengar att göra, som att först underteckna ett hyresavtal.

Medlemsstaterna bör se till att grundläggande betalkonton antingen tillhandahålls kostnadsfritt eller till rimlig kostnad.

Möjligheten till förbetalda betalkort eller andra betalmöjligheter som tjänar samma ändamål och som redan finns i vissa medlemsstater bör prövas och vidareutvecklas som tillägg till ett grundläggande betalkonto.

Många av de mest grundläggande bankkontona är i dag bara tillgängliga på internet, vilket gör dem idealiska för e-handel men samtidigt otillgängliga för dem som inte har tillgång till internet. Grundläggande betalkonton bör vara användarvänliga, lätta att förstå och säkra. Dessutom bör sådana bankkonton kunna hanteras både via internet, mobiltelefon och via andra befintliga kommunikationssätt och hos vanliga lokala filialer.

Diskriminering i alla former vid användandet av ett grundläggande betalkonto måste undvikas.

Då konsumenten byter bank eller avslutar ett bankkonto får inga oskäligt höga administrativa kostnader eller hinder uppstå för konsumenten.

Vid behov bör medlemsstaterna kunna tillåta banker att tillhandahålla en låg löpande kredit för att täcka tillfälliga negativa saldon. Eventuella avgifter för sådana låga löpande krediter

bör vara rimliga och åtminstone lika förmånliga som tjänsteleverantörens ordinarie prissättning.

I övrigt bör det stå medlemsstaterna fritt att tillåta löpande krediter inom begränsade ramar.

I vilket fall som helst bör konsumenternas personliga uppgifter, inklusive uppgifterna om deras ekonomiska situation, skyddas i vederbörlig ordning och inte spridas utan deras samtycke. Detta gäller speciellt om konsumenterna fått avslag på sin begäran om att öppna ett bankkonto.

Medlemsstaterna och kommissionen bör genom offentliga organ och i samarbete med konsumentorganisationer och rådgivande sociala institutioner lansera informationskampanjer om att det finns grundläggande betalkonton för att öka kunskapen om hur man får tillgång till sådana konton.

På unionsnivå bör sådana informationskampanjer framför allt rikta in sig på att sprida information om de grundläggande banktjänster som finns i hela unionen och de gränsöverskridande rättigheter som gäller för att få tillgång till dessa. På medlemsstatsnivå bör informationskampanjerna ha som mål att ge nödvändig och begriplig information om de grundläggande betalkontonas egenskaper och villkor och om hur man praktiskt går till väga, samtidigt som konsumenternas specifika problem tas upp. Informationskampanjerna på medlemsstatsnivå bör när så är lämpligt genomföras på flera språk.

Det är mycket viktigt att konsumenterna upplyses om fördelarna med att använda ett grundläggande betalkonto och att de får finansiell utbildning, eftersom det ger dem mer makt och garanterar att de integreras på den inre marknaden.

Betaltjänsteleverantörer måste ge konsumenterna den information som krävs om det erbjudna grundläggande betalkontot skriftligen samt ställa information till förfogande om vilka eventuella kostnader och villkor för användningen som kontot är förknippat med. Konsumenterna bör dessutom informeras om att de inte behöver utnyttja några tilläggstjänster för att få tillgång till ett grundläggande betalkonto. Kostnaderna för tjänsten bör förmedlas på ett tydligt och jämförbart sätt utan finstilt text eller dolda kostnader.

Informationen om och villkoren för betaltjänsterna bör vara överblickbara.

Kontantuttag från uttagsautomater bör i möjligaste mån vara kostnadsfria, oberoende av vilken bank uttagsautomaten tillhör.

Rekommendation nr 5 (mekanismer för tvistlösning utanför domstol)

Medlemsstaterna bör se till att det inrättas lämpliga och effektiva förfaranden för tvistlösning utanför domstol genom att använda befintliga organ där så är lämpligt.

Det bör krävas av medlemsstaterna att de ser till att det fastställs lämpliga och effektiva förfaranden för klagomål och överklaganden som gäller reglering av tvister utanför domstol gällande de rättigheter och skyldigheter som är fastställda enligt principerna i den lagstiftning som gäller för betaltjänstleverantörer och konsumenter. Sådana förfaranden för klagomål och rättelse bör, vare sig det är på nationell eller gränsöverskridande nivå, vara tillgängliga i

enlighet med tillämplig lagstiftning. FIN-Net skulle kunna involveras i tvistlösningar när så är lämpligt.

Organ på medlemsstatnivå som ansvarar för att lagstiftningen på detta område följs bör också utarbeta bästa praxis-förfaranden för banker och främja dessa förfaranden på sitt territorium. Kommissionen bör också informeras om utvecklingen inom detta område. Initiativ från kommissionen, såsom Europe Direct eller Solvit, och nationella organ såsom finansombudsmän och konsumentorganisationer som får klagomål från medborgare om tillgång till banktjänster bör också upplysa kommissionen om sina erfarenheter och slutsatser för att avspegla de problem som vanliga medborgare och konsumenterna har.

De ansvariga nationella myndigheterna bör undersöka bästa praxis och vidta åtgärder mot varje handling av ett bankinstitut som strider mot konsumentens rätt till ett grundläggande betalkonto.

Rekommendation nr 6 (genomförande och granskning)

Kommissionen bör senast tre år efter det att unionsrättsakten har trätt i kraft lägga fram en heltäckande rapport till Europaparlamentet och rådet om dess tillämpning och genomförande. I rapporten bör man även diskutera om ytterligare åtgärder krävs och den bör vid behov innehålla förslag till anpassning och ändring av unionsrättsakten.

Medlemsstaterna bör se till att betaltjänstleverantörer regelbundet ger nationella myndigheter tillförlitliga uppgifter om hur många grundläggande betalkonton som har öppnats, om antalet avslag och motiven till dessa, hur många avtal om öppnade grundläggande betalkonton som har hävts samt avgifter i samband med dessa konton.

Kommissionen bör gå igenom uppgifterna och se vilka konsekvenser de har på effekterna av lagen samt för de personer som saknar bankkonto och mobila arbetstagare. Vid behov bör kommissionen ta fram förslag till en vidareutveckling av unionsrätten på detta område.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	8.5.2012
Slutomröstning: resultat	+: 36 -: 0 0: 1
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Jorgo Chatzimarkakis, Sergio Gaetano Cofferati, Birgit Collin-Langen, Cornelis de Jong, Christian Engström, Vicente Miguel Garcés Ramón, Evelyne Gebhardt, Mikael Gustafsson, Małgorzata Handzlik, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Edvard Kožušník, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Franz Obermayr, Sirpa Pietikäinen, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Raffaele Baldassarre, Marielle Gallo, Anna Hedh, Emma McClarkin, Antonyia Parvanova, Konstantinos Poupakis, Olle Schmidt, Sabine Verheyen
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	Joseph Cuschieri